

KAIVAUSRAPORTTI

ASKOLA

Vakkola, Jokipelto, Töyrylä ja Siltapelto Siltapellonhaka

Muinaisjäännösten koneellinen koekaivaus Vakkolan maanteiden parantamisalueella

29.8.–9.9.2011

Kuvaaja Kreetta Lesell/arkeologiset kenttäpalvelut

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

KREETTA LESELL

TIIVISTELMÄ

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suunnittelee Askolan kunnan Vakkolan kylän maanteiden parantamista rakentamalla kevyenliikenteen väylän Vakkolaan nykyisen maantien viereen. Parantamisalueelta tunnetaan neljä kiinteää muinaisjäännöstä, jotka ovat Vakkola (Wackola), Jokipelto, Töyrylä ja Siltapelto Siltapellonhaka. Jokipelto, Töyrylä ja Siltapelto Siltapellonhaka ovat kivikautisia asuinpaikkoja ja Vakkolan kohteessa on keskiaikainen kylätontti.

Kenttätyöt olivat 29.8.–9.9.2011. Vakkolan historialliselta kylätontilta, Jokipellon ja Töyrylän kivikautisilta asuinpaikoilta ei löydetty pelto/pihamultakerroksen alta kiinteää muinaisjäännöstä väylän kohdalta. Sen sijaan Siltapelto Siltapellonhaan kivikautista asuinpaikkaa on säilynyt kevyenliikenteen väylän kohdalla. Asuinpaikalta löytyi palanutta luuta, kvartsi-iskoksia ja likamaata. Korkeuden perusteella kevyen liikenteen väylän alle jäävä osa asuinpaikasta on mesoliittiselta ajalta. Alueen pituus tien suunnassa on noin 60 m ja sen äärikoordinaatit tässä suunnassa ovat N 6710369 ja E 422873 ja N 6710405 ja E 422915. Tiestä rantaan päin asuinpaikka jatkuu yli tiesuunnittelualueen. Tähän kohtaan on suunnitteilla myös pohjavesisuojaus, joka on hyvä ottaa huomioon suunniteltaessa tutkimusten laajuutta tiestä rantaan päin.

Nämä tutkimukset koskivat ainoastaan muinaisjäännösten kevyenliikenteen väylän alle jääviä osia. Muut osat muinaisjäännösalueista ovat yhä suojeltavia kohteita.

Sisälllys

Sisällysluettelo	1
Arkistotiedot	2
1. Johdanto	3
Lähestymiskartta	5
2. Sijainti, topografia ja vesistöhistoria	6
3. Lähdeaineisto ja tutkimushistoria	6
4. Tutkimuksen tarkoitus ja metodit	7
5. Tutkimuskohteet ja havainnot	8
5.1. Askola Vakkola (Wackola)	8
5.2. Askola Jokipelto	11
5.3. Askola Töyrylä	13
5.4. Askola Siltapelto Siltapellonhaka	15
6. Muut huomiot	18
7. Yhteenveto	19
Lähteet ja kirjallisuus	20
Digitaalikuvaluettelo ja mustavalkokuvaluettelo	21
Karttaluettelo	22
Kuvat	23
Kartat	32–36
Liite 1 koekuoppaluettelo	
Liite 2 tiesuunnittelukartta	

Arkistotiedot

Muinaisjäännösten koneellinen koekaivaus Vakkolan maanteiden parantamisalueella Askolassa
Muinaisjäännökset: Vakkola (Wackola) 100012630, Jokipelto 18010014, Töyrylä 18010078 ja Siltapelto Sil-
tapellonhaka 18010023
Projekti 350018

Asiaan liittyvä diarioitu kirjeenvaihto:

Museoviraston kulttuuriympäristön suojelu –osaston lausunto Askolan kunnalle Askolan Vakkolan kevyen liikenteen väylän asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta (dnro 141/304/2011).

Museoviraston Arkeologiset kenttäpalvelut -yksikön kustannusarvio Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Askolan Vakkolan maanteiden parantamishankkeeseen liittyvistä arkeologisista koe-
tutkimuksista (dnro 141/304/2011).

Museoviraston kulttuuriympäristön suojelu –osaston lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-
tökeskukselle Askolan kunnan Vakkolan kevyenliikenteen väylän alueella tehdyn arkeologisen tutkimuksen
tuloksista (dnro 141/304/2011).

Kaivausten johtaminen ja raportin laatiminen: FK Kreetta Lesell
Museovirasto / KYH /Arkeologiset kenttäpalvelut
Raportti: Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki
Kopiot: Uudenmaan ELY-keskus ja Porvoon museo (Itä-Uusimaa)

Tutkimuskustannukset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Arvioidut tutkimuskustannukset: 15 000 €

Karttalehdet: L432 (302201 Askola)
Kaivetun alueen koko: 413 m².
Kenttätyöaika: 29.8.–9.9.2011

Löydöt:

Askola Jokipelto KM39048: Hiottu kiviesineen kappale ja kvartsi-iskoksi. Diar. 6.3.2012.
Askola Töyrylä KM 39052: Kvartsi-iskoksia, palanutta ja historiallisen ajan löytöjä. Diar. 13.3.2012.
Askola Siltapelto Siltapellonhaka KM 39047: Kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Diar. 6.3.2012.
Askola Mäittälän Kotopelto KM 39049: Kvartsi-iskos. Diar. 6.3.2012.

Digitaalikuvat: : DG2561–4
Mustavalkokuvat: F146616–19

1. JOHDANTO

Kiinteät muinaisjäännökset ovat kulttuuriympäristön vanhimpana osana muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettuja. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suunnittelee Vakkolan maanteiden parantamista rakentamalla kevyenliikenteen väylän Askolan Vakkolaan nykyisen maantien viereen. Parantamisalueelta tunnetaan neljä kiinteää muinaisjäännöstä, jotka ovat Vakkola (Wackola), Jokipelto, Töyrylä ja Siltapelto Siltapellonhaka. Jokipelto, Töyrylä ja Siltapelto Siltapellonhaka ovat kivikautisia asuinpaikkoja ja Vakkolan kohteessa on keskiaikainen kylätontti. Mäittälän Kotopellon ja Toppisen kivikautiset asuinpaikat ovat nykyisten suunnitelmien ulkopuolella (katso tiesuunnitelmakartta liite 2).

Koska parantamisalueella on muinaismuistolain suojelemia kiinteitä muinaisjäännöksiä, Museoviraston kulttuuriympäristön suojelu -osasto antoi lausunnon, jonka mukaan alueella tulee tehdä koekavaukset, joiden tarkoituksena oli selvittää kohteiden laajuus ja säilyneisyys ja määrittellä mahdollisten jatkotutkimusten tarve. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut -yksikkö arvioi pyynnöstä työhön tarvittavan ajan ja kustannukset. Kenttätöiden jälkeen Museoviraston kulttuuriympäristön suojelu -osasto antoi tutkimuksista lausunnon. (141/304/2011).

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kustansi tutkimukset muinaismuistolain 15 § perusteella. Yhteyshenkilö projektissa oli ELY-keskuksen puolesta Matti Vuorinen. Arvioidut kustannukset olivat 15 000 €. Uudenmaan ELY-keskus toimitti ja kustansi myös tutkimuksissa tarvittavan kaivinkoneen. Kaivinkoneenkuljettajana oli Markku Linna. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut -yksikkö vastasi tutkimuksista. Tutkimusten johtajana toimi FM Kreetta Lesell, piirtäjänä HuK Ulla Moilanen ja tutkimusavustajana Rasmus Åkerblom. Korkeakouluharjoittelijana ollut arkeologian opiskelija Niko Anttiroiko avusti kaivauksilla yhden viikon ajan. Kreetta Lesell vastasi kaivausten valmisteluista, johtamisesta ja raportin laatimisesta. Piirtäjä Ulla Moilanen vastasi kaivausten dokumentoinnista kentällä ja jälkitöissä.

Maanomistajille lähetettiin etukäteen kirjeet, joissa kerrottiin arkeologisista kaivauksista. Maanomistajien kanssa, joiden pihalla tehtiin kaivauksia, keskusteltiin lisäksi henkilökohtaisesti. Tutkittavalta alueelta selvitettiin myös kaapelit, vesi- ja viemäriputket. Tutkittavalla alueella oli sekä Soneran että Kymenlaakson sähkön kaapeleita ja Askolan kunnan ja Vakkolan veden vesijohtoja ja viemäreitä.

Kenttätöet toteutettiin 29.8.–9.9.2011. Vakkolassa kaivettiin 69 m², Jokipellossa 300 m², Töyrylässä 39 m², Siltapelto Siltapellonhaassa 5 m². Kenttätöitä hidastivat rankkasateet, joiden aikana ja jälkeen kaivinkonetta ei voitu käyttää savisilla pelloilla.

Mäittälän Kotopellon ja Toppisen kivikautiset asuinpaikat ovat nykyisten suunnitelmien mukaan toisella puolella tietä kuin tulevat jalankulku- ja pyörätiet. Tämä asia tarkistettiin puhelimitse Matti Vuoriselta. Vakkolan historialliselta kylätontilta, Jokipellon ja Töyrylän kivikautisilta asuinpaikoilta ei löydetty pelto/pihamultakerroksen alta kiinteää muinaisjäännöstä. Väylän ulkopuoliset osat kohteista ovat yhä suojeltavia.

Osa Siltapelto Siltapellonhaan kivikautista asuinpaikkaa on säilynyt kevyenliikenteen väylän kohdalla. Säilynyt osa on metsän kohdalla. Asuinpaikalta löytyi palanutta luuta, kvartsi-iskoksia ja likamaata. Korkeuden perusteella kevyenliikenteen väylän alle jäävä osa asuinpaikasta on mesoliittiselta ajalta. Alle jäävän alueen pituus tien suunnassa on noin 60 m ja sen äärikoordinaatit tässä suunnassa ovat N 6710369 ja E 422873 ja N 6710405 ja E 422915. Tiestä rantaan päin asuinpaikka jatkuu yli tiesuunnittelualueen. Tähän kohtaan on suunnitteilla myös pohjavesisuojaus, joka on hyvä ottaa huomioon suunniteltaessa tutkimusten laajuutta tiestä rantaan päin.

Nämä tutkimukset koskivat ainoastaan kevyenliikenteen väylän alle jääviä osia muinaisjäänöksillä. Muut osat muinaisjäänösalueista ovat yhä suojeltavia kohteita.

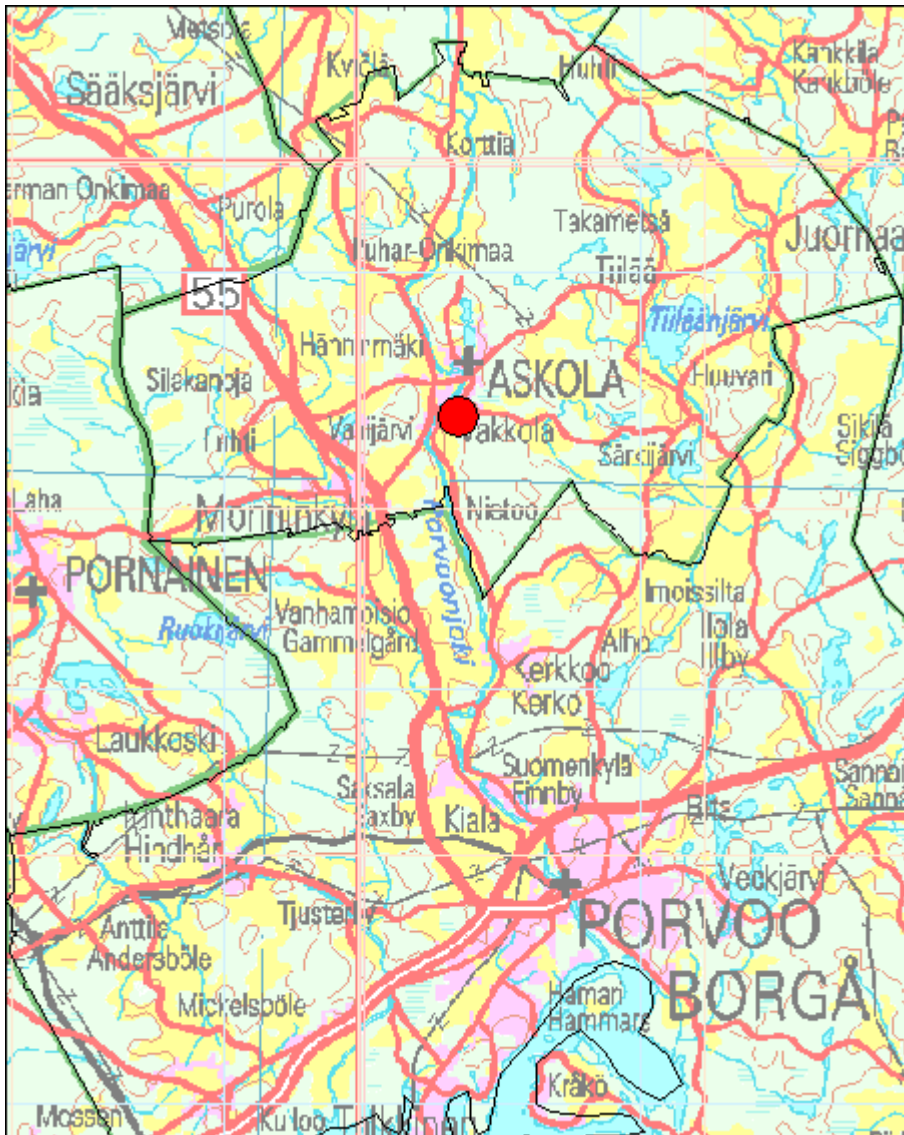
5.3.2012 Helsingissä _____

tutkija Kreetta Lesell

LÄHESTYMISKARTTA

Karttalehti 500 k\19P

Tutkimuspaikka merkitty punaisella pallolla.

Taustakartta © Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman lupaa. Ei mittakaavassa.

2. SIJAINTI, TOPOGRAFIA JA VESISTÖHISTORIA

Askolan kunta sijaitsee Porvoonjokilaaksossa noin 15 km Porvoosta pohjoiseen. Maisemaa halkoo Porvoonjoki suurin piirtein pohjois-eteläsuunnassa. Askolan Vakkolaan rakennetaan kevyen liikenteen väylä. Askolantien kohdalla väylä rakennetaan tien länsipuolelle ja Siltatien kohdalla tien pohjoispuolelle.

Myös nyt tutkittavat alueet sijaitsevat jokilaaksossa. Maisemaa hallitsee kumpuileva peltolaakso, jonka pohjalla virtaa Porvoonjoki. Korkeimmilla kohdilla on pääasiassa metsää. Muinainen asutus on keskittynyt joenvarren peltolaaksoihin jo kivikaudesta lähtien.

Itämeren vaiheet ovat oleellinen osa myös Askolan kivikauden asutukselle. Maa nousee jatkuvasti Suomessa ja koska asutus keskittyi kivikaudella veden äärelle, Askolassa meren, voidaan asuinpaikkoja ajoittaa rannansiirtymän avulla. Tärkeimmät Itämeren vaiheet ovat Ancyclus-järvi ja Litorina-meri. Itämeri jäi murtovesialtaaksi Yoldiamerivaiheen jälkeen noin 8900 eKr. ja tänä Ancyclus-järvivaiheen aikana sai Suomi varhaisimman asutuksensa. Tanskan salmien puhjettua 6400 eKr. tienoilla alkoi Itämeressä Litorina-merivaihe, joka on nykyisen Itämeren edeltäjä. Askolassa esikeraamiset, mesoliittiset asuinpaikat (vanhemmat kuin 5100 eKr.) ovat pääsääntöisesti 30 m mpy korkeuden yläpuolella ja kampakeraamiset tätä alempana. (Pesonen:4). Kivikautiset asuinpaikat sijoittuvat usein myös hiekkaisille etelään viettävälle rinteille.

Nyt tutkitulla alueella maaperä oli hiekkaa Siltapellon Siltapellonhaan kivikautisella asuinpaikalla, joka sijaitsi nyt tutkituista kohteista korkeimmalla. Myös Töyrylän asuinpaikalla savi muuttui välillä hiesuksi ja hiekkaksi. Jokiniemen ja Vakkolan kohteissa maaperä oli savea.

3. LÄHDEAINEISTO JA TUTKIMUSHISTORIA

Vakkolan keskiaikainen kylä on sijainnut Porvoonjoen ja Siltatien molemmilla puolilla. Joen itäpuolella se on todennäköisesti tuhoutunut, mutta länsipuolella sitä on vielä mahdollisesti jäljellä. Vakkolan kylän sijainti näkyy mm. kirjassa ”Suomen asutus 1560-luvulla”. Tässä kartassa kylän kohdalle on merkitty kolme taloa. (Suomen asutus 1560-luvulla: kartta 1). Tämä kartta on mittakaavaltaan niin suuri, että tarkka paikantaminen on vaikeaa. Suomen asutus 1560-luvulla kyläluettelon tiedoissa Vakkolan verotiloiksi on merkitty 4 taloa. (Suomen asutus 1560-luvulla: 185, Kansallisarkiston digitaaliarkisto Suomen asutuksen yleisluettelo).

Kuninkaan kartastossa vuosilta 1776–1805 Vakkolan kylä on merkitty joen mutkan molemmille puolilla. Asutusta on enemmän joenmutkan pohjoispuolelle, mutta myös toisella puolella on asutusta (Alanen & Kepsu 1989:89). Myös kirjassa ”Kuninkaan tiekartasto Suomesta 1790” suurin osa Vakkolan kylän asutuksessa on joen mutkan pohjoispuolella, mutta myös joen toisella puolella on asutusta. (Harju & Lappalainen 2010:90).

Vanhimmassa maakirjakartassa vuodelta 1694 (Samuel Broterus) kylässä on viisi taloa, kolme Porvoonjoen pohjoisrannalla ja kaksi etelärannalla. Vuoden 1700 Monninkylän kartalla (Samuel Broterus) näkyy Vakkolassa jo kuusi taloa, joista neljä joen pohjoisrannalla. Nämä ovat Pitkenen, Ulias, Klemetilä ja Kekku. (Pesonen 2008:143)

Askolasta on saatu museokokoelmiin kivikautisia esineitä jo 1800-luvun lopulla. Askolassa ensimmäinen kaivaus oli vuonna 1927 kun Aarne Äyräpää tutki Huuvarin Honkaniemen kampakeraamista asuinpaikkaa. Askolassa on ollut myös innokkaita arkeologian harrastajia varsinkin 1940–1950-luvuilla. Ville Luho aloitti tutkimukset Askolassa näiden löytöjen pohjalta ja teki vuosien 1946–1963 aikana useita kaivauksia paikka-

kunnalla ja kirjoitti urauurtavia teoksia kuten ”Die Askola-Kultur” (1956) ja ”Die Suomensjärvi-Kultur” (1967).

Tärkeimmät tähän työhön liittyvät kenttätutkimukset ovat Petro Pesosen arkeologiset inventoinnit Askolassa vuosilta 1999 ja 2008. Vuonna 1999 Petro Pesonen inventoi tiesuunnitelma-alueetta Vakkolassa (Askolan taajamajärjestelyjen yleissuunnitelman inventointi). Tiesuunnitelma on tämän inventoinnin jälkeen muuttunut, mutta Siltapelto Siltapellonhaan, Töyrylän ja Jokipellon kivikautisten asuinpaikkojen tiedot perustuvat tähän inventointiin. Vakkolan historiallisen ajan kylätontin tiedot perustuvat taas Pesosen vuoden 2008 inventointiin (ASKOLA Keskustaajamien osayleiskaava-alueen inventointi).

4. TUTKIMUSTEN TARKOITUS JA METODIT

Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää kohteiden laajuus ja säilyneisyys kevyenliikenteen väylän kohdalla peltomultakerroksen/sekoittuneen kerroksen alapuolella ja määrittellä mahdollisten jatkotutkimusten tarve. Tutkimuksilla pyrittiin saamaan tietoa kohteiden tuhoutuneisuudesta, löytömäärästä, kulttuurikerroksen paksuudesta ja mahdollisista rakenteista.

Peltokohteissa suoritettiin tutkittavilla alueilla ensimmäiseksi pintapöimintä, jossa kerättiin peltojen pinnalta mahdollista esineistöä. Vakkolan historiallisen ajan kohteessa, alueet käytiin metallinpaljastimella läpi ennen koneellisen kaivauksen aloittamista. Myös muissa kohteissa käytettiin metallinpaljastinta, mutta vähemmän.

Koska kohteet olivat pelloilla tai muuten osittain tuhoutuneilla alueilla, lukuun ottamatta Siltapelto Siltapellonhaan kohdetta, niin tutkimusmenetelmäksi valittiin tuhoutuneen kerroksen poistaminen koneellisesti, jonka jälkeen paljastuva maaperä tarkastettiin kiinteän muinaisjäännöksen löytämiseksi. Jos peltomultakerroksen alapuolella olisi vain vähäisiä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, ne tutkittaisiin heti pois, mutta jos muinaisjäännöstä olisi jäljellä enemmän, niin alueelle tulisi jatkotutkimukset. Siltapelto Siltapellonhaan kivikautinen kohde oli osittain metsässä, joten tämä kohta tutkittiin kaivamalla lapiolla koekuoppia.

Niihin kohteisiin, jossa käytettiin kaivinkonetta, ei tehty koordinaatistoa, koeojat on merkitty peruskarttaotteisiin. Siltapelto Siltapellonhaan kohteessa koekuopat merkittiin yleiskarttaan.

Löydetyt rakenteet dokumentoitiin ja pienet rakenteet kaivettiin pelkalla (lastalla) tai lapiolla pois. Multakerros on kerros 0 ja sen alapuolella oleva taso on taso 0, jonka jälkeen kaivetaan kerros 1 ja tullaan tasoon 1 jne. Kerrokset ovat 5 cm paksuisia, ellei toisin mainita.

Kartat on piirretty peruskarttaotteisiin, joiden koordinaattijärjestelmä on KKJ:n yhtenäiskoordinaatisto. Löytöjen koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN tasokoordinaatteina. Rakenteista piirrettiin yksityiskohetakarttoja. Kohteista otettiin sekä mustavalko- että digitaalikuvia. Kohteet käydään läpi seuraavassa kappaleessa etelästä pohjoiseen.

5. TUTKIMUSKOHTEET JA HAVAINNOT

5.1. ASKOLA VAKKOLA (Wackola) 1000012630

Laji: kiinteä muinaisjäänös
Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
Tyyppin tarkenne: kylänpaikat
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6710036 I: 422286
P (YKJ): 6712853 I (YKJ): 3422425
Z/m.mpy alin: 25,00 Z/m.mpy ylin: 40,00
Paikannustarkkuus: ei määritelty
Etäisyystieto: Askolan kirkosta 1,5 km lounaaseen
Peruskartta: 302201 Askola, karttalehti : L432

TILAT

Wanha Klemettilä 18-412-4-30
Koskenharju 18-412-6-32.

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

2008 Petro Pesonen inventointi

AIKAISEMMAT LÖYDÖT

Ei löytöjä

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: Vakkolan kylässä oli vuonna 1540 seitsemän taloa ja vanhimmalla kartalla vuodelta 1694 (Samuel Broterus) kylässä on viisi taloa, kolme Porvoonjoen pohjoisrannalla ja kaksi etelärannalla. Vuoden 1700 Monninkylän kartalla (Samuel Broterus) näkyy Vakkolassa jo kuusi taloa, joista neljä joen pohjoisrannalla. Nämä ovat Pitkenen, Ulias, Klemettilä ja Kekku. Talot näyttäisivät säilyttäneen osapuulleen 1800-luvun lopun - 1900-luvun alun sijaintinsa ja osin ehkä myös asunsakin. Pihapiireissä on useita vanhoja rakennuksia. Mahdollista vanhaa kulttuurikerrosta voisi näissä pihapiireissä myös olla jäljellä.

VUODEN 2011 KOEKAIVUS

Kuvaus ja tutkimushistoria

Vakkolan historiallinen kylätontti sijaitsee Askolan kirkosta noin 1,5 km lounaaseen. Kylästä on tietoa jo 1540-luvulta, mutta todennäköisesti paikalla on ollut asutusta jo tätä aiemmin. Nykyisin suojeltava alue on joen luoteisrannalla oleva mäki, jonka pohjoisosassa on kalliota, esim. Siltatie 1:n päärakennus sijaitsee kalliolla. Mäkeä ympäröivät pellot pohjoisessa, lännessä ja lounaassa. Petro Pesonen kävi kohteessa vuoden 2008 inventoinnin aikana ja hänen mukaan pihapiirissä voi olla vielä jäljellä vanhaa kulttuurikerrosta.

Kevyenliikenteen väylä kohteessa

Kevyenliikenteen väylä tulee kulkemaan Vakkolan kohteessa nykyisen tien (Siltatie) vieressä, sen koillispuolella. Väylä on talojen Siltatie 1 ja 3 pihapiirissä ja pellolla talojen ja Vakkolantien länsipuolella. Väylä teh-

dään aivan nykyisen tien viereen. Kevyenliikenteen väylä kulkee muinaismuistoalueella talojen pihapiirin kohdalla ja pellon kaakkoisnurkan kohdalla.

Metodit ja havainnot

Siltatie 1:n pihapiiriin tehtiin kaivinkoneella kaksi koeojaa tulevan kevyenliikenteen väylän kohdalle tontille menevän hiekkatien molemmille puolille. Koeojat olivat A ja B. Tonttia on pengerrytetty 50-luvulla ja samalla tontille on tuotu maata. Koeojassa A oli aluksi multaa noin 40 cm paksu kerros, jonka alla oli puhdasta savea. Koeojassa B oli mullansekaista hiekkaa noin 40–50 cm kerros, jonka jälkeen oli puhdasta savea. Joenrantaan pengerrytylle alueelle ei pystytty tekemään koeojaa rinteiden jyrkkyyden ja kiviportaiden takia, mutta se on jyrkkyyden takia epätodennäköinen paikka asutuksella. Lisäksi pengerrytys on todennäköisesti tuhonnut kaikki jäljet mahdollisesta kulttuurikerroksesta. Tätä kohtaa kairattiin, maaperä oli aluksi multaa, jonka jälkeen oli puhdasta savea. Siltatie 1:n pihapiirissä ei havaittu väylän kohdalla mitään merkkejä kulttuurikerroksesta. (Katso kartat s. 32–33 ja valokuvat DG2561:1–2 s. 23).

Siltatie 1:n päärakennus sijaitsee kalliolla (omistajan mukaan). Pihalla päärakennuksen ja väylän välissä vanhaa maata on poistettu ja tilalle on tuotu multavampaa maata. Tätä sekoitettua maata on 40–50 cm kerros ja vasta tämän kerroksen alla on alkuperäistä maata. Alkuperäinen maa oli ainakin koeojissa puhdasta. Koska maan tuonti ja poistaminen koskee koko pihaa kallon ja kevyen liikenteen väylän välissä, on todennäköistä, että koko tämä alue on tuhoutunut. Muualla pihalla kulttuurikerrosta voi olla jäljellä, mutta myös täällä on näkyvissä kalliota ja pihalle on tehty mm. hiekkatie. (Katso kartat s. 32–33 ja valokuvat DG2561:1–3 s. 23 ja 24).

Siltatie 3:n pihapiiriin tehtiin neljä pientä koeojaa tulevan kevyenliikenteen väylän kohdalle. Tontilla oli purkujätettä, mm. sammalen peittämiä hirsisiä 1960–70-luvulla puretusta navetasta. Hirret ovat osittain kivijalan päällä. Paikka on merkitty karttaan E-kirjaimella. (Katso kartat s. 32–33).

Koeojat on merkitty karttaan kirjaimilla C, F, G ja H. Koeojan C maaperä oli puhdasta savea. Koeojan F eteläpäässä oli tiilimurskaa ym. purkujätettä, muu osa ojasta oli savea. Koeojan G eteläpäässä savimaassa oli kivirakenne 2 m:n pituisella alueella, mahdollisesti jääne paikalla olleesta navetasta. Ojan maa haisi lehmän lannalle. Kiveyksen alla oli tienpohjasoraa ja pala asfalttia, joten rakenne on mahdollisesti muodostunut tehtäessä tietä puretun navetan paikalle. 1970-luvulla tietä on levennetty, jolloin navetta on jäänyt osittain nykyisen tien alle. Koeojan pohjoispäässä näkyi hiekkainen alue, jossa oli myös soraa ja kiveä, tämä tulkittiin vanhaksi tieksi. Tämä vanha tie näkyy myös peruskartassa ja myös paikalliset muistavat sen. Koeojan G laajennuksessa maa oli sekoitettua harmaata savea, jonka joukossa oli tiilimurskaa ja sian jalan luita. Koeoja H tehtiin Vakkolantien viereen. Myös sen kohdalla oli hiekkainen alue, joka tulkittiin vanhaksi tienpohjaksi. (Katso kartat s. 32–33 ja valokuvat DG2561:4–5 s. 24 ja 25).

Väylän kohdalla ei havaittu mitään merkkejä vanhasta kulttuurikerroksesta. Talon pihapiiriin on tehty myös salaojia ja likakaivo. Vaikuttaa siltä, että myös tämän talon ja kevyenliikenteen väylän välinen alue on tuhoutunut.

Muinaisjäännösrekisterissä Vakkolan kohde ulottuu myös hiukan talojen luoteispuolella olevalle pellolle, joka oli oraalla. Pelto vaikutti kostealta ja epätodennäköiseltä paikalta asutukselle. Maaperä oli savea. Myöskään historiallisten karttojen mukaan talot ja niiden pihapiiri ei ulotu pellolle. Sieltä ei ole myöskään saatu löytöjä Pesosen inventoinnissa. Myös tämän tutkimuksen yhteydessä pelto tarkastettiin. Löytöjä ei

kuitenkaan havaittu. Koska pellon omistaja kielsi menemästä kaivinkoneen kanssa oraalla olevalle pellolle ja koska pelto vaikutti epätodennäköiseltä paikalta muinaisjäänökselle, sinne ei tehty koneella koeojaa.

Tutkimusten tulos

Vakkolan kohteessa kevyenliikenteen väylän kohdalla ei todettu kiinteää muinaisjäänöstä. Siltatie 1 ja 3 talojen piholla muinaisjäänös on todennäköisesti tuhoutunut nykyisen tien ja talojen välisellä alueella.

Maanmittaushallitus B69:8/2-8 Askolan maakirjakartta, sisältää Vakkolan vuodelta 1694.

5.2. ASKOLA JOKIPELTO 18010014

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: kivikautinen

Koordinaatit: P: 6710103 I: 422641
 P (YKJ): 6712920 I (YKJ): 3422780
 Z/m.mpy alin: 21,00 Z/m.mpy ylin: 30,00
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
 Etäisyystieto: Askolan kirkosta 1,5 km lounaaseen
 Peruskartta: 302201 Askola karttalehti: L432
 Tilat: 5:28 Jokipelto

TILAT

Yli-Mäittälä 18-412-5-61

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

1950–51 Lauri Hakalehto on toimittanut useita irtolöytöjä

1971 Lauri Pohjakallio. Inventointikertomuksen kohde peruskartta 3022 01 A 39.

1999 Petro Pesonen, inventointi. Askolan taajamajärjestelyjen yleissuunnitelman johdosta tehty arkeologinen inventointi.

2008 Petro Pesonen, inventointi. Tämän inventoinnin yhteydessä Petro Pesonen ei katsonut tarpeelliseksi tarkastaa Jokipellon asuinpaikkaa, vaikka pelto oli inventoinnin ajankohtana kynnetyinä. Kohde oli tarkastettu perusteellisesti vuonna 1999 eikä tilanne ollut hänen mukaan siitä mitenkään muuttunut.

AIKAISEMMAT LÖYDÖT

KM 12737 kvartsi-iskoksia 2 kpl (Lauri Hakalehto 1950)

KM 12762 hiiltä tulisijasta (Lauri Hakalehto 1950)

KM 13135: 1-14 kivilaji-iskoksia 2 kpl, kvartsiesineitä ja -iskoksia 30 kpl (Lauri Hakalehto 1952)

KM 13157: 1-11 kvartsiesineitä ja -iskoksia 41 kpl (Lauri Hakalehto 1952)

KM 31621: 1-6 hioimen katkelma, kiviesineen katkelma, kivilaji-iskoksia 6 kpl, kvartsi-iskoksia 10 kpl, luuta 2 kpl, tuluspii (Petro Pesonen 1999)

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Porvoonjoen itärannan pellolla, Mäittälän talosta 300 m pohjoiseen. Löydöt ovat kvartsiesineitä- ja iskoksia ja hiiltä kivikautisesta tulisijasta.

VUODEN 2011 TUTKIMUKSET

Kuvaus ja tutkimushistoria

Jokipellon kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Askolan kirkosta noin 1,5 km lounaaseen. Asuinpaikka on rantapellolla Askolantien ja Porvoonjoen välissä. Pelto viettää loivasti jokea kohti luoteeseen. Lauri Hakalahti on kerännyt pellolta löytöjä jo 1950-luvun alussa noin 30 m korkeudelta. Myös Petro Pesonen sai useita

löytöjä asuinpaikalta vuoden 1999 inventoinnissa. Pesosen löydöt ovat pellon pohjoisosan keskivaiheelta-pieneltä kumpareelta. Paikka on merkitty karttaan F-kirjaimella. (Katso kartat s. 32 ja valokuvat DG2562:1 s. 26).

Kevyenliikenteen väylä kohteessa

Kevyenliikenteen väylä tulee kulkemaan Jokipellon asuinpaikalla Askolantien vieressä, sen luoteispuolella. Ainoastaan pellon keskivaiheilla se on hiukan kauempana nykyisestä tiestä. Pellon pohjoisosassa väylä tulee kulkemaan melko läheltä Pesosen määrittelemää löytöaluetta (Pesonen 1999:19).

Metodit ja havainnot

Aluksi pellolla suoritettiin pintapoiminta. Väylän kohdalla ei saatu löytöjä, mutta samalta kumpareelta, josta Pesonen on saanut löytöjä, löytyi näissä tutkimuksissa kvartseja, kohta on merkitty karttaan kirjaimella F. Löytöalue on kuitenkin noin 50 m päässä tulevasta väylästä. Jokipellon asuinpaikalta löytyi myös hiottu taltta aivan Jokipellon ja Siltapelto Siltapellonhaan asuinpaikkojen välistä. Löytökohta on merkitty karttaan kirjaimella E. (Katso kartat s. 32 ja valokuvat DG2562:1 s. 26).

Kevyenliikenteen väylä kohdalle tehtiin kaivinkoneella koeoja koko asuinpaikan alueelle. Pohjoisosassa se tehtiin tulevan kevyenliikenteen luoteisosaan, koska haluttiin varmistaa, ettei väylä ulotu Pesosen löytöalueelle. Maaperä oli kovaa savea ja varsinkin pohjoisosassa kyntökerrosta oli vaikea erottaa puhtaasta savesta. Kyntökerroksen alapuolella oli muutamia pieniä likamaaläikkiä, jotka kaivettiin saman tien pois. Ne osoittautuivat joko resenteiksi tai kyntöjäljiksi. Koeojan eteläosassa havaittiin punertavaa savimaata, jonka takia alueelle koeojaa levennettiin tässä kohtaa ja punertava maa kaivettiin pelkällä, mitään löytöjä ei saatu, joten todennäköisesti kyse on luonnollisesta rautapitoisuudesta maassa.

Löydöt: KM39048 hiotunkiviesineen kappale ja kvartsi-iskoksia 5 kpl

Tutkimusten tulos

Jokiniemen asuinpaikalla kevyenliikenteen väylän kohdalla ei todettu kiinteää asuinpaikkaa. Asuinpaikan pohjoisosassa väylä on kuitenkin lähellä kohteen löytöaluetta. Kevyenliikenteen väylän ulkopuolinen osa asuinpaikasta jää suojeltavaksi kohteeksi.

5.3. ASKOLA TÖYRYLÄ 18010078

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

Koordinaatit: P: 6710103 I: 422831
 P (YKJ): 6712920 I (YKJ): 3422970
 Z/m.mpy alin: 35,00 Z/m.mpy ylin: 38,00
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Askolan kirkosta 1,3 km etelälounaaseen
 Peruskartta: 302201 Askola, karttalehti: L432

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

1999 Petro Pesonen inventointi
 2008 Petro Pesonen inventointi

AIKAISEMMAT LÖYDÖT

KM 31627 Asuinpaikkalöytöjä

TILAT

Syrjäjä 18-401-2-162

Muinaisjäänösrekisterin kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee hiekkaisella peltotörmällä, Askolantien itäpuolella ja Sorvasuontien eteläpuolella. Löytöinä ovat alkeellisen kirveen katkelma ja kvartsia.

VUODEN 2011 TUTKIMUKSET

Kuvaus ja tutkimushistoria

Töyrylän kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Askolan kirkosta noin 1,3 km etelälounaaseen. Asuinpaikka on pellolla Sorvasuontien eteläpuolella. Alueella on 40 m korkeuskäyrän yläpuolella tasanne, mutta siitä alas päin rinne viettää länteen kohti Porvoonjokea, mutta se on joesta nykyisin noin 200 m päässä. Muinaisjäänös on merkitty rinteeseen 35 – 40 m korkeuskäyrien väliin. Kohteen on löytänyt Petro Pesonen vuoden 1999 inventoinnissa (Pesonen 1999:44). Pesosen löydöt ovat alkeellisen kirveen katkelma, hioimen katkelma, kvartsikaavin, kvartsiesine, kvartsia 31 kpl ja retusoitu pii (KM 31627:1–6).

Kevyenliikenteen väylä kohteessa

Kevyenliikenteen väylä tullaan rakentamaan Sorvasuontien eteläpuolelle. Lännessä Sorvasuontien ja Askolantien risteyksessä väylä erkanee kauemmaksi Sorvasuontiestä. Askolan kunta on rakentanut aikaisemmin tulevan väylän kohdalle vesi- ja viemäriputken, joka on tuhonnut kivikautista asuinpaikkaa.

Metodit ja havainnot

Aluksi pellolla suoritettiin pintapoiminta. Väylän kohdalta löytyi kaksi kvartsi-iskosta, toinen on huomattavasti asuinpaikan aluetta idempänä. Tämän vuoksi koeojaa jatkettiin itään yli asuinpaikaksi merkityn alu-

een. Pintapoiminnassa asuinpaikan alueelta, mutta väylän ulkopuolelta, löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Asuinpaikasta kaakkoon, metsän laidasta löytyi mielenkiintoinen löytökeskittymä. Pieneltä alueelta löytyi 1700-luvun ruotsalainen raha, lasittunutta kuonaa ja mahdollinen saviastianpala. Löytökohta on merkitty karttaan kirjaimella E. (Katso kartat s. 32, 34–35 ja valokuvat DG2563:1–4 s. 27 ja 28).

Kevyenliikenteen väylä kohdalle tehtiin kaivinkoneella koeoja kuitenkin välttämättä tien vieressä olevaa viemäriputkea. Lännessä koeoja teki mutkan mukailleen tulevaa kevyenliikenteen väylää. Multakerros kaivettiin koneellisesti pois, jonka jälkeen maaperä tarkastettiin. Jos rikastumiskerrosta oli jäljellä multakerroksen alapuolella, siihen kaivettiin pelkällä pienillä pistoilla. Jos multakerroksen alapuolella oli ainoastaan puhdasta pohjamaata, tehtiin koepistoja lapiolla. Maaperä oli koeojan länsi- ja itäosassa savea. Keskellä se oli hiekkaa ja hiettaa. Kyntökerroksen alapuolella oli muutamia pieniä likamaaläikkiä, jotka kaivettiin saman tien pois. Ne osoittautuivat joko resenteiksi tai kyntöjäljiksi. Kyntökerroksesta löytyi kuusi kappaletta kvartsi-iskosta ja kolme kappaletta luuta.

Kyntökerroksen alapuolelta löytyi kaksi laajempaa likamaa-aluetta, jotka nimettiin alueiksi A ja B. Likamaa A näytti lähinnä multakerroksen likaamalta hiekalta, jossa oli kuitenkin hiukan hiiltä. Alueeseen tehtiin kolme koekuoppaa, jotka kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan. Läikän paksuus oli 1–5 cm. Likamaaläikistä löytyi yksi mahdollinen nappi, liitupiipun kappale ja kaksi kvartsi-iskosta, mutta myös hiukan puunoksia ja resentejä löytöjä, joten se tulkittiin resentiksi. Lopuksi likamaata kaivettiin lapiolla puhtaaseen pohjamaahan saakka.

Likamaa B oli koeojan itäosassa. Maaperä täällä oli savea. Läikässä oli hiiltä ja tiilimurskaa, joten se tulkittiin resentiksi. Läikkään kaivettiin lapiolla pisto pohjamaahan. Se oli noin 7 cm syvä.

Löydöt: KM 39052: kvartsi-iskoksia 12 kpl, kvartsia raaka-aine, palanutta luuta 3 kpl, metallinappi?, liitupiipun kappale, saviastianpala, lasittunutta kuonaa ja 1700-luvun ruotsalainen kuparikolikko. Diar. 13.3.2012.

Tutkimusten tulos

Töyrylän asuinpaikalla kevyenliikenteen väylän kohdalla ei todettu kiinteää muinaisjäännöstä. Väylän kohta on osittain tuhoutunut siihen aikaisemmin tehdyn viemärin takia. Kevyenliikenteen väylästä etelään asuinpaikkaa ei tutkittu, joten se jää suojeltavaksi kohteeksi.

5.4. ASKOLA SILTAPELTO SILTAPELLONHAKA 18010023

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: ei määritelty
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Ajoitus: kivikautinen

Koordinaatit: P: 6710433 I: 422901
 P (YKJ): 6713250 I (YKJ): 3423040
 Z/m.mpy alin: 30,00 Z/m.mpy ylin: 45,00
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatti
 Etäisyystieto: Askolan kirkosta 700 m etelälounaaseen
 Peruskartta: 302201 Askola, karttalehti : L432

TILAT

Siltapellon haka 18-401-1-52
 Päivölä 18-401-1-49
 Pappila 18-401-1-152
 Viertola 18-401-1-100
 Leskelä 18-401-1-67

AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Ville Luho, kaivaus 1950. Ei kaivauskertomusta
 Ville Luho, kaivaus 1951. Ei kaivauskertomusta
 Lauri Pohjakallio, inventointi 1972. Inventointikertomuksen kohde peruskartta 3022 01 A 48.
 Jussi-Pekka Taavitsainen, Aarni Erä-Esko, tarkastus 1985.
 Petro Pesonen, inventointi 1999.
 Petro Pesonen, inventointi 2008. Askolan osayleiskaavainventoinnin puitteissa asuinpaikkaa ei katsottu tarpeelliseksi tarkastaa, sillä se on tarkastettu jokseenkin perusteellisesti viimeksi vuonna 1999. Siltapeltoa ei myöskään oltu nyt kynnetty.

AIKAISEMMAT LÖYDÖT

Askolan Kotiseutumuseo (Löytäjä ei tiedossa)
 KM 12052: 7- kvartsi-iskos (Lauri Hakalehto 1949)
 KM 12122: 3- kvartsia 4 kpl, luuta 1 kpl (Lauri Hakalehto 1949)
 KM 12280: 1-2 kvartsia 14 kpl (Lauri Hakalehto 1949)
 KM 12283: 1-3 hioinlaa'an katkelma, kvartsia 28 kpl, luuta 1 kpl (Lauri Hakalehto 1949)
 KM 12600: 1-189 kaivauslöytöjä (Ville Luho 1950)
 KM 12601: 1-82 kaivauslöytöjä (Ville Luho 1950)
 KM 12613: 1-7 kvartsia 56 kpl (Lauri Hakalehto 1950)
 KM 12637 kvartsia 6 kpl (Lauri Hakalehto 1950)
 KM 12760: 1-20 kvartsia 74 kpl, kivilaji-iskos (Lauri Hakalehto 1950)
 KM 12933: 1-1206 kaivauslöytöjä (Ville Luho 1951)
 KM 13130: 1-22 liuskekeihäänkärjen katkelma, kivilaji-iskos, kvartsia 51 kpl (Lauri Hakalehto 1952)

KM 18592: 1-16 kiviesineen katkelma, hioin, kivilaji-iskoksia 4 kpl, kvartssia 249 kpl (Lauri Hakalehto ja Toivo Lipponen)

Antti ja Aino Peltola 1951)

KM 18687: 1-5 kivikirveen teelmä, kvartssia 146 kpl (Lauri Hakalehto, Arvo Peltola 1954)

KM 18937: 1-3 taltan teelmä, kvartssia 10 kpl (Lauri Hakalehto 1952)

KM 31625: 1-12 liuskekeihäänkärjen katkelma, alkeellisen kirveen katkelmia 2 kpl, kivilaji-iskoksia 6 kpl, kvartsikaavin,

kvartsiesine, kvartssia 48 kpl, luuta 2 kpl, piitä 1 kpl (Petro Pesonen 1999)

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Porvoonjokeen laskeutuvalla kaakonpuoleisella rantapellolla. Asuinpaikka alkaa Päivölän talon pohjoispuolelta jatkuen Pappilan eteläpuolella virtaavaan ojaan pohjoisessa. Löytöinä on liuskekeihäänkärki, hiomalaaka, tasatalttoja, kvartsiesineitä ja -iskoksia, kivilaji-iskoksia ja palanutta luuta.

VUODEN 2011 TUTKIMUKSET

Kuvaus ja tutkimushistoria

Siltapello Siltapellonhaan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Askolan kirkosta noin 700 m etelälounaaseen. Asuinpaikka on erittäin laaja se käsittää alueen Askolantieltä Porvoonjoelle saakka ja Jokiniemen asuinpaikasta aina Pappilan eteläpuolella virtaavaan ojaan saakka. Leveydeltä se on noin 100 m ja pituudelta noin 600 m. Korkeuserot asuinpaikalla ovat vajaasta 25 m aina yli 40 m saakka, asuinpaikalla on siis useita erikäisiä kivikauden kerrostumia. Asuinpaikan keskiosassa on metsää, joka ulottuu tieltä joelle saakka. Sen molemmilla puolilla on peltoa. Etelässä Askolantien vieressä on omakotitaloja ja pohjoisessa koulu. Tämä koekaivaus käsittää asuinpaikasta ainoastaan tulevan kevyenliikenteen väylän kohdan.

Asuinpaikka on saatu arkeologien tietoon kun rovasti Lauri Hakalehto on kerännyt 1950-luvulla alueelta löytöjä. Ville Luho on kaivannut alueella 1950-luvulla ja käyttänyt kaivausten materiaalia Suomen arkeologian perusteoksissa kuten ”Die Askola-Kultur” (1956) ja ”Die Suomusjärvi-Kultur” (1967).

Kevyenliikenteen väylä kohteessa

Kevyenliikenteen väylä tullaan rakentamaan Askolantien länsipuolelle, jossa se kulkee noin 500 m matkan Siltapello Siltapellonhaan kivikautisen asuinpaikan alueella.

Metodit ja havainnot

Alueella ei voitu suorittaa löytöjen pintapöimintää, koska kevyenliikenteen väylä kulkee melkein koko matkan talojen pihoilla ja metsässä. Kaakossa on pieni peltotilkku, mutta sekin oli kesannolla tutkimusten aikana. Kymenlaakson sähköverkon ja Soneran kaapelit kulkevat Askolantien vieressä tai lähistöllä koko matkan asuinpaikan alueella, joka vaikeutti myös kaivinkoneen käyttöä.

Siltapello Siltapellonhaan asuinpaikan tutkimukset on jaettu kolmeen eri osaan. Keskiosa käsittää asuinpaikan keskiosassa olevan metsän. Eteläosa käsittää alueen metsästä etelälounaaseen. Pohjoisosa käsittää alueen metsästä pohjoiskoilliseen.

Eteläosa

Asuinpaikan eteläosassa olevan talon piha oli niin täynnä kaapeleita ja johtoja, ettei siellä voitu käyttää kaivinkonetta. Kaapelit ja johdot ovat todennäköisesti myös tuhonneet talon pihalla mahdollisesti olleen

kulttuurikerroksen. Talon piha tutkittiin kairaamalla. Maa oli kovaa savea, mitään merkkiä muinaisjäännöksestä ei saatu.

Tästä talosta pohjoiseen oli pieni pelto, joka oli kesannolla. Pellon lounaisosassa oli kaapeli, joten tätä kohtaa ei uskallettu kaivaa kaivinkoneella. Se tutkittiin kairaamalla. Kaapelit olivat pellon koillisosassa kauempana tutkittavasta alueesta, joten tänne uskallettiin tehdä koneella koeoja. Siitä löydettiin modernia esineistöä. Mitään merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta ei saatu. Tästä eteenpäin on erittäin jyrkkä rinne, jonka alapuolella oli hiekkatie, tämä kohta jätettiin tutkimatta.

Keskiosa

Asuinpaikan keskiosassa on metsäalue. Metsä on lähinnä sekametsää, mutta varsinkin koillisosassa on myös paljon vanhoja kuusia. Askolantien ja metsän välissä on tienlevennys ja kuusiaita. Tienlevennyksen kohdalla on kaapeli. (Katso kartat s. 32 ja 36 ja valokuvat DG2561:1–6).

Koska kivikautinen asuinpaikka on todennäköisesti säilynyt koskemattomana metsän puolella ja kaivinkone olisi rikkonut kulttuurikerroksen, ei sitä haluttu käyttää tällä alueella. Kaivinkonetta olisi ollut myös hyvin vaikeaa käyttää alueen tiheän puuston vuoksi. Näiden seikkojen vuoksi alue tutkittiin koekuopin.

Kuusiaidan luoteispuolelle tehtiin Askolantien suuntaisesti seitsemän koekuoppaa. Koekuopparivistö on tehty linjalle, joka 60 goonin suuntainen. Koekuopat ovat 10 m päässä toisistaan ja ne on merkitty numeroilla 1–7 yleiskarttaan lounaasta koilliseen. Tämän linjan luoteispuolelle tehtiin vielä kolme koekuoppaa, koska haluttiin varmistaa asuinpaikan jatkuvuus myös tähän suuntaan. Nämä koekuopat ovat 8, 9 ja 10. Koekuoppien 1, 6 ja 10 kohdalle on jätetty maastoon paalu. Koekuoppien koot, syvyydet ja muut huomiot on merkitty taulukkoon (katso liite 1). Ensimmäisiä koekuoppia kaivettiin aluksi 1 x 1 metrin kokoisina, mutta ajanpuutteen vuoksi, niitä jatkettiin 25 x 25 cm kokoisina. Pienempään kokoon päädyttiin myös siksi, että aluetta haluttiin häiritä mahdollisimman vähän, jotta se säilyisi mahdollisimman koskemattomana myöhempiä tutkimuksia varten. Asuinpaikalle tuotiin korkeus valtakunnallisesta korkeuspisteestä 76M6001A, jonka korkeus oli 41.1599 m mpy (N2000-korkeus). Korkeus tuotiin kolme kertaa ja tulos oli aina kolmen senttimetrin sisällä. Vertaillen tuotua korkeutta peruskartan korkeuskäyriin, tuotu korkeus vaikuttaa liian korkealta.

Selkeästi likamaata löytyi koekuopissa 2 ja 3. (Katso valokuvat DG2563:4–6 s. 30–31). Koekuopassa 5 oli hiiltä ja nokea, joka näkyi raitana koekuopan profiileissa noin 20 cm syvyydessä. Sen päällä on epämääräistä höttöistä maata. On mahdollista, että kyse on kaksoismaannoksesta. Myös maanpinta näyttää tässä kohtaan sellaiselta, että siinä voi olla täyttömaata. Minkään koekuopan profiilista ei havaittu selkeää huuhtoutumiskerrosta, rippeitä sellaisesta oli koekuopissa 2 ja 3. Tämä viittaa siihen, että pintakerros asuinpaikasta voi olla tuhoutunut, onneksi löydöt tulevat syvältä, joten suurin osa asuinpaikasta on todennäköisesti säilynyt.

Löydöt

Löydöt on luetteloitu numerolla KM 39047 ja talletettu Museoviraston arkeologisiin kokoelmiin. Siltapelto Siltapellonhaan asuinpaikalta löytyi kvartsia ja palanutta luuta. Selkeästi eniten löytöjä tuli koekuopasta 3. Palanutta luuta löytyi tästä koekuopasta noin 30 kertaa enemmän kuin muista koekuopista. On kuitenkin mahdollista, että koekuopasta 2 olisi tullut myös paljon löytöjä, mutta sen kaivaminen lopetettiin likamaakerrokseen. Toinen mielenkiintoinen seikka oli, että löydöt tulivat syvältä, esim. koekuopan 3 tärkein löy-

tösyvyys oli 15–35 cm turpeen alaosasta laskettuna. Löytöjä saatiin tästä koekuopasta vielä 40–45 syvyydeltä. Myös muista koekuopista löytöjä saatiin syvältä, lukuun ottamatta koekuoppaa 1, josta löydöt tulivat ensimmäisestä 10 cm kerroksesta, myös koekuopasta 4 löydöt tulivat 20 cm syvyydeltä. Koekuopasta 10 löytöjä saatiin jopa 65 cm syvyydestä. Löytöjen perusteella koekuopan 3 ympäristö on tärkein alue jatko-kaivauksille.

Löydöt: KM 39047kvartsi-iskoksia 22 kpl ja palanutta luuta 107 kpl.

Taulukko Siltapelto Siltapellonhaan asuinpaikan löydöistä

Koekuoppa	kvartseja	palanutta luuta
1	2	3
2 (ei kaivettu loppuun)	5	3
3	5	98
4	1	-
5	1	1
6	1	1
7	-	-
8	-	-
9	3	-
10	4	1

Pohjoisosa

Tämä alue käsittää metsästä pohjoiskoilliseen olevan pienen kostean niityn ja koulun ja Askolantien välisen kaistaleen. Niityllä on vesi - ja viemäriputki ja kaapeli, joten kaivinkonetta ei voitu käyttää. Aluetta tutkittiin kairaamalla kaapeleiden ja putkien viereen. Maa oli tällä alueella erittäin kosteaa ja sekoittunutta. Mitään löytöjä tai merkkejä muinaisjäänöksestä ei saatu.

Niitystä pohjoiskoilliseen on koulu. Sen ja Askolantien välissä on pieni kaistale maata, joka näyttää tuhoutumattomalta. Kaistale on noin 1 m levyinen. Valitettavasti kaistaleen alueella on kaapeli, joten myös se on todennäköisesti tuhoutunut. Tällä alueella ei voitu käyttää kaivinkonetta kaapelin takia, mutta myös tien ja koulun läheisyys esti sen. Aluetta yritettiin kairata, mutta maaperä oli siihen liian kova, joten kovin syväle ei kairaamalla päästy. Maaperä vaikutti sekoittuneelta.

Tutkimusten tulos

Siltapelto Siltapellonhaan kivikautinen asuinpaikka on säilynyt metsässä tulevan väylän kohdalla. Sitä on säilynyt noin 60 m pituinen matka Askolantien vieressä. Tutkittavan alueen äärikoordinaatit tien pituus-suunnassa ovat N 6710369 ja E 422873 ja N 6710405 ja E 422915. Asuinpaikka jatkuu Askolantiestä rantaan saakka. Koekuoppien 2 ja 3 ympäristö on tärkein alue jatkotutkimuksille. Löytöjä tulee myös syvältä, tärkein löytökerros on 15–35 cm syvyydessä turpeen alapuolella. Koska tälle alueelle on tulossa myös pohjavesisuojaus, niin tuhoutuvan alueen leveys on syytä vielä tarkistaa rakennuttajalta. Metsän lounais- ja koilisuolella asuinpaikka on tuhoutunut Askolantien vieressä.

6. MUUT HUOMIOT

Tutkimusten yhteydessä käytiin Askolantien vieressä olevalla Askolan Mäittälän Kotopellon kivikautisella asuinpaikalla. Alueelta löytyi pintapoiminnassa kvartseja, löytöpaikka on merkitty K-kirjaimella karttaan.

Näitä kvartseja ei otettu mukaan. Yksi kvartsi löytyi myös asuinpaikasta koilliseen, se on merkitty samaan karttaan kirjaimella I. Löytö on luetteloitu numerolla KM 39049 ja talletettu Museoviraston kokoelmiin.

7. YHTEENVETO

Vakkolan historialliselta kylätontilta, Jokipellon ja Töyrylän kivikautisilta asuinpaikoilta ei löydetty pelto/pihamultakerroksen alta kiinteää muinaisjäännöstä kevyenliikenteen väylän kohdalta. Väylän ulkopuoliset osat muinaisjäännöksistä jäävät suojeltaviksi kohteiksi. Siltapelto Siltapellonhaan kivikautinen asuinpaikka on sen sijaan säilynyt kevyenliikenteen väylän kohdalla Askolantien vieressä olevassa metsässä. Asuinpaikalta löytyi palanutta luuta, kvartsi-iskoksia ja likamaata. Kevyenliikenteen väylän alle jäävän osuuden pituus asuinpaikasta Askolantien suunnassa on noin 60 m. Tiestä rantaan päin asuinpaikka jatkuu yli tiesuunnittelualueen. Tähän kohtaan on suunnitteilla myös pohjavesisuojaus, joka on hyvä ottaa huomioon tutkimusten laajuutta suunniteltaessa. Tutkittavan alueen äärikoordinaatit tien pituussuunnassa ovat N 6710369 ja E 422873 ja N 6710405 ja E 422915.

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Arkistolähteet:

Pesonen Petro, 1999. Askolan taajamajärjestelyjen yleissuunnitelman johdosta tehty arkeologinen inventointi. Museoviraston arkisto.

Pesonen Petro, 2008. Askola. Keskustaajamien osayleiskaava-alueen inventointi. Museoviraston arkisto.

Muinaisjäännösrekisteri. Museovirasto. Helsinki.

Kartat

Maanmittaushallitus B69:8/2-8 Askolan maakirjakartta, sisältää Vakkolan 1694. Kansallisarkisto. Helsinki.

Kirjalliset lähteet:

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1879. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki 1989.

Harju, Erkki-Sakari ja Lappalainen, Jussi, toimittaneet 2010. Kuninkaan tiekartasto Suomesta 1790. Suomen Kirjallisuuden Seura. AtlasArt. Helsinki. Riika 2010.

Laurinmäki, Heikki 1957. Askolan historia I. Askolan kunta. Porvoo 1957.

Luho, Ville 1957. Askola-kulttuuri : Suomen varhaismesoliittinen kivikausi . 1957.

Luho, Ville 1967. Suomensjärvi-Kultur : die mittel- und spätmesolithische Zeit in Finnland. 1967.

Suomen asutus 1560-luvulla. 1973 Suomen historiallinen seura. käsikirjoja VII. Pohjoismaisen autiotilatutkimuksen Suomen jaosto. Forssa 1973.

Kansallisarkiston digitaaliarkisto

<http://digi.narc.fi/digi/>

Suomen asutuksen yleisluettelo

Digitaalikuvaluettelo. Kuvannut Kreetta Lesell

Kuvan numero	Aihe	Aiheen paikat
DG2561:1	Yleiskuva osasta kylätonttia. Kaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:2	Siltatie 1:n pihalle tehtiin koeoja tuija-aidan viereen. Luoteesta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:3	Siltatie 1:n pihalle tehty koeoja. Multakerroksen alla näkyy puhdasta savea. Eteläkaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:4	Siltatie 2:n piha. Luoteesta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:5	Siltatie 2:n pihalle tehdyssä ojassa oli kiveys, jonka alta löytyi bitumia. Eteläkaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:6	Kaivinkone kaivaa koeojaa Siltatie 2:n pihalla. Eteläkaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2561:7	Koeojaa peitetään Siltatie 2:n pihalla. Eteläkaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
DG2562:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Koillisesta.	Askola, Jokipelto
DG2563:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännestä.	Askola, Töyrylä
DG2563:2	Likamaa-alue A Töyrylän koeojan pohjalla. Idästä.	Askola, Töyrylä
DG2563:3	Likamaa-alue A koeojan pohjalla. Lännestä.	Askola, Töyrylä
DG2563:4	Likamaa-alue B koeojan pohjalla. Lännestä.	Askola, Töyrylä
DG2564:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Etelästä.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
DG2564:2	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännestä.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
DG2564:3	Koekuopassa 2 näkyy likamaata. Luoteesta.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
DG2564:4	Koekuopassa 3 näkyy likamaata. Luoteesta.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
DG2564:5	Koekuoppa 4. Luoteesta.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
DG2564:6	Koekuoppa 5. Luoteisprofiilissa mahdollisesti kaksoismaannos. Koillisesta.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka

Mustavalkokuvaluettelo. Kuvannut Kreetta Lesell

Kuvan numero	Aihe	Aiheen paikat
F146616:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Koillisesta.	Askola, Jokipelto
F146617:1	Yleiskuva osasta kylätonttia. Kaakosta.	Askola, Vakkola (Wackola)
F146618:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännestä.	Askola, Töyrylä
F146619:1	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Etelästä.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka
F146619:2	Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännestä.	Askola, Siltapelto, Siltapellonhaka

Karttaluettelo. Digitointi ja piirtäminen Ulla Moilanen

Lähestymiskartta s. 5.

Maanmittaushallitus B69:8/2-8 Askolan isojakokartta, sisältää Vakkolan vuodelta 1694, s. 10.

Kartta 1: Peruskarttaote. Kaivausalueiden sijainti. Mittakaava 1:3000, s. 32.

Kartta 2: Vakkola (Wakkola). Peruskarttaote. Mittakaava 1:2000, s. 33.

Kartta 3: Töyrylä. Peruskarttaote. Mittakaava 1:2000, s. 34.

Kartta 4: Töyrylä. Likamaa-alue A. Mittakaava 1:50, s. 35.

Kartta 5: Siltapelto, Siltapellonhaka. Yleiskartta. Mittakaava 1:300, s. 36

DG2561:1 Askola, Vakkola (Wackola)

Yleiskuva osasta kylätonttia. Kaakosta.

DG2561:2 Askola, Vakkola (Wackola)

Siltatie 1:n pihalle tehtiin koeja tuija-aidan viereen. Luoteesta.

DG2561:3 Askola, Vakkola (Wackola)

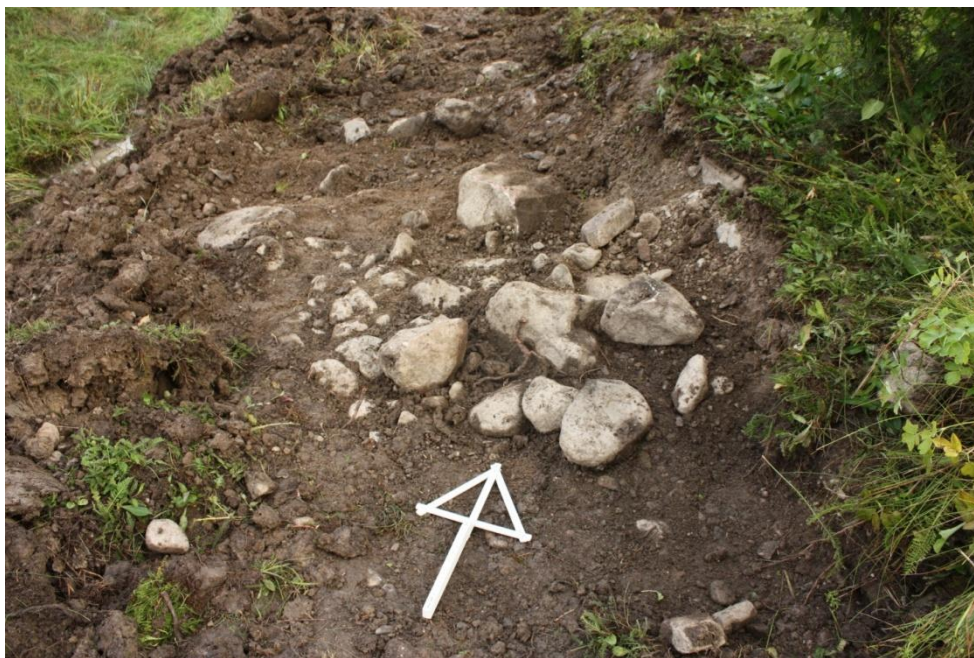
Siltatie 1:n pihalle tehty koeoja. Multakerroksen alla näkyy puhdasta savea. Eteläkaakosta.

DG2561:4 Askola, Vakkola (Wackola)

Siltatie 2:n piha. Luoteesta.

DG2561:5 Askola, Vakkola (Wackola)

Siltatie 2:n pihalle tehdyssä ojassa oli kiveys, jonka alta löytyi bitumia. Eteläkaakosta.

DG2561:6 Askola, Vakkola (Wackola)

Kaivinkone kaivaa koeojaa Siltatie 2:n pihalla. Eteläkaakosta.

DG2561:7 Askola, Vakkola (Wackola)

Koejaa peitetään Siltatie 2:n pihalla. Eteläkaakosta.

DG2562:1 Askola, Jokipelto

Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Koillisesta.

DG2563:1 Askola Töyrylä

Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännestä.

DG2563:2 Askola Töyrylä

Likamaa-alue A Töyrylän koeajan pohjalla. Idästä.

DG2563:3 Askola Töyrylä

Likamaa-alue A koeojan pohjalla. Lännestä.

DG2563:4 Askola Töyrylä

Likamaa-alue B koeojan pohjalla. Lännestä.

DG2564:1 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Etelästä.

DG2564:2 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Yleiskuva kivikautisesta asuinpaikasta. Lännessä.

DG2564:3 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Koekuopassa 2 näkyy likamaata. Luoteesta.

DG2564:4 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Koekuopassa 3 näkyy likamaata. Luoteesta.

DG2564:5 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Koekuoppa 4. Luoteesta.

DG2564:6 Askola Siltapelto Siltapellonhaka

Koekuoppa 5. Luoteisprofiilissa mahdollisesti kaksoismaanos. Koillisesta.

Askola Kreetta Lesell 2011

Kartta 1: Peruskarttaote. Kaivausalueiden sijainti.
Piirtänyt ja digitoinut: Ulla Moilanen

- A: Siltapelto, Siltapellonhaka. Koekuopat suunnassa 60 gon. Ks. erillinen kartta.
B: Laskee jyrkästi, osittain keinotekoisen näköinen rinne. Ei kaivettu.
C: Koeoja, josta modernia esineistöä, mm. kenkiä ja lasia. Maaperä ojan pohjoisosassa hiekkaa, eteläosassa savea. Ojan eteläpuolella puimaton kaurapelto, joka jätettiin kaivamatta.
D: Kaapelinnäytön mukaan talon pihanurmikon alla kauttaaltaan johtoja ja kaapeleita. Ei kaivettu.
E: Hiotun kiviesineen löytökohta. Paikasta alkaa kaurapelto, joka ulottuu koeojalle C saakka.
F: Useita kvartsi-iskoksia pienellä alueella Jokipellossa.
G: Töyrylä. Ks. erillinen peruskarttaote ja kartta likamaa-alueesta.
H: Koeoja. Harmaata, tiivistä savea. Ojassa katkos vesiputken takia.
I: Kvartsin löytökohta.
J : Laajennus koeojassa punertavan maan takia. Savi osittain rautapitoista.
K: Useita kvartsi-iskoksia pienellä alueella Mäittälän Kotopellossa.
L: Vakkola (Wackola) koeojat. Ks. erillinen peruskarttaote.

- koeoja
- - - koekuopat

Askola Vakkola (Wackola) 1000012630

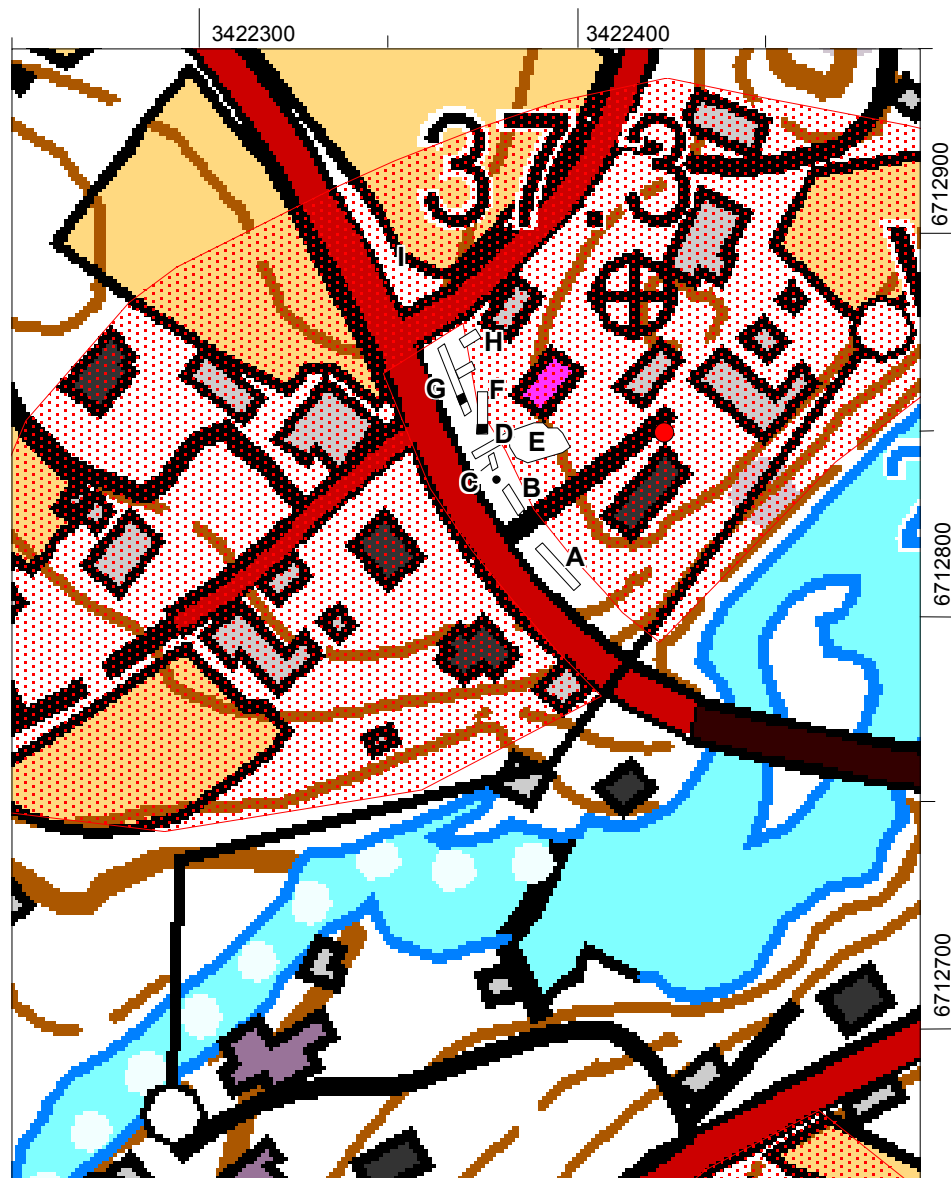
Kreetta Lesell 2011

Kartta 2: Peruskarttaote

Piirtänyt ja digitoinut: Ulla Moilanen

- A: Koeoja. Harmaata savea, osin porrastetun pihan täyttömaata.
B: Koeoja. Harmaata savea.
C: Valopylvään pohjoispuolelle kaivettu koeoja. Harmaa savi.
D: Kivijalka
E: Purkujätettä, mm. sammalen peittämiä hirsii 1960-70-luvulla puretusta navetasta. Osittain kivijalan päällä.
F: Koeoja, jonka eteläpäässä tiilimurskaa ym. purkujätettä.
G: Koeoja tien ja koivurivin välissä. Eteläpäässä savimaassa kivirakenne 2m:n pituisella alueella, mahdollisesti jääne paikalla olleesta navetasta. Kiveyksen alla tienpohjasoraa ja pala asfalttia. 1970-luvulla tietä levennetty, jolloin navetta jäänyt osittain nykyisen tien alle. Koeojan pohjoispäässä hiekkainen alue, vanha tien pohja. Ojan maa haisee lehmän lannalle. Koeojan laajennuksessa maa harmaata savea, mutta sekoittunutta, joukossa tiilimurskaa ja sian jalan luita.
H: Koeoja, jolla varmistettu havainnot tienpohjasta ojassa G. Ojassa hiekkainen tien pohja näkyvissä pian pintamaan poiston jälkeen.
I: Peltoa ei kaivettu, koska viljaa ei oltu vielä puitu, maaperä näytti saviselta ja tarkastuksessa ei löytynyt lainkaan pintapöimintälöytöjä.

- Valopylväs

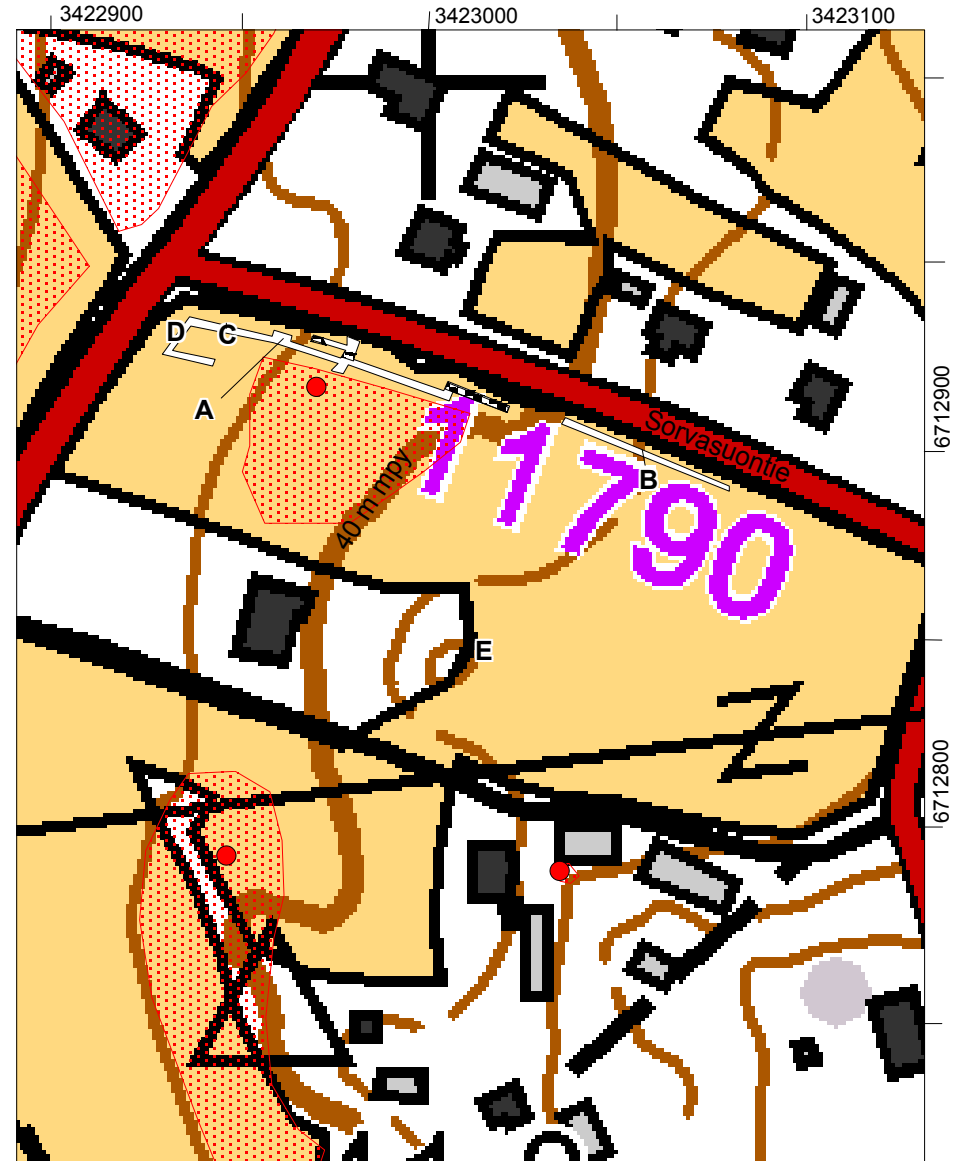
Taustakartta (c) Maanmittalaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.
1:2000

Askola Töyrylä 18010078
Kreetta Lesell 2011

Kartta 3: Peruskarttaote
Piirtänyt ja digitoinut: Ulla Moilanen

- A: Likamaaläikkä A, katso yksityiskohtaisempi kartta
B: Hiilensekainen likamaaläikkä B, joukossa tiilimurskaa
C: Löytönä kyntökerroksesta kvartseja ja palanutta luuta
D: Löytönä kyntökerroksesta kvartseja
E: Löytökohta
☒ Viemärikaivanto.

Koeojan maa 35 m mpy ja 45 m mpy korkeuskäyrien tienoilla ja välillä hiekaista peltomultakerroksen alla. Muualla hiesua tai tiivistä harmaata savea.

Taustakartta (c) Maanmittauslaitos 2008, aineiston kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.
1: 2000

Askola Töyrylä 18010078
Kreetta Lesell 2011

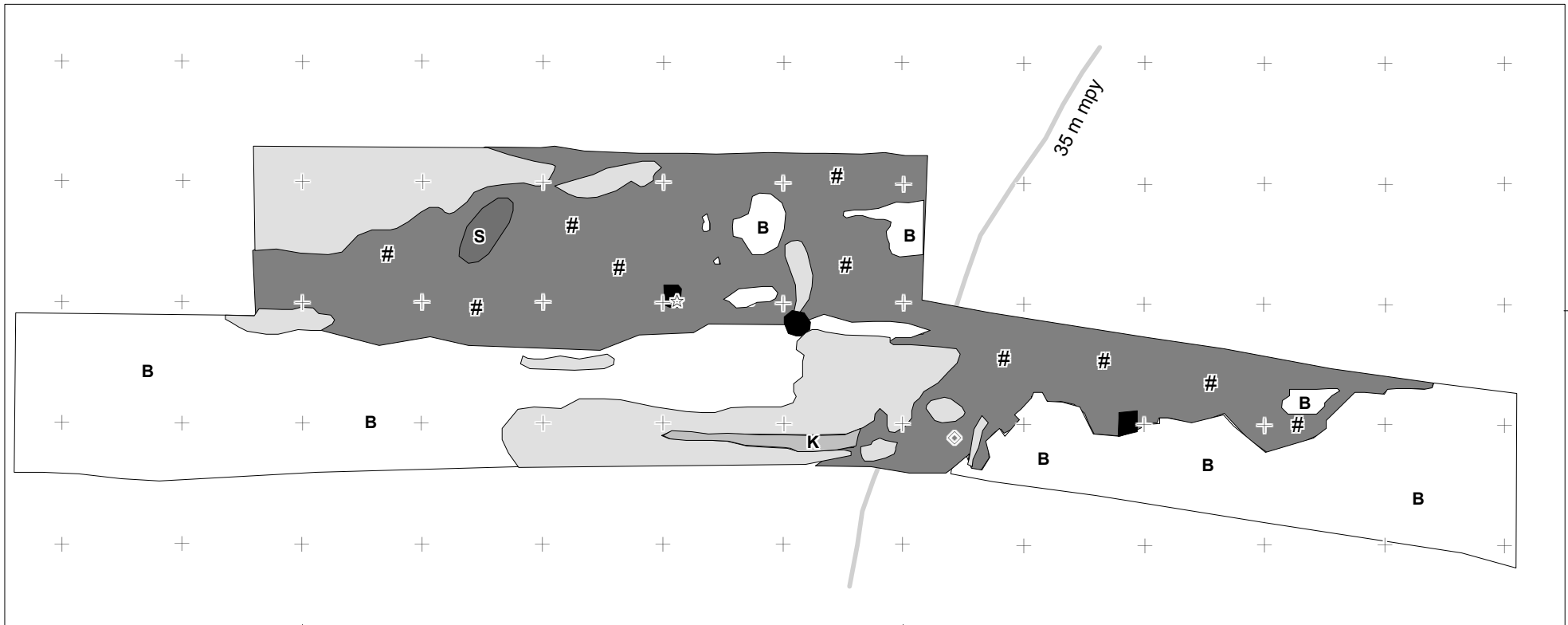
Kartta 4: Likamaa-alue A
Piirtänyt ja digitoinut: Ulla Moilanen

- Vaaleanharmaa hiekka
- Tumma hiilensekainen likamaa
- Punertava hiekka / rikastumiskerros
- Puhtaaseen maahan asti kaivettu koekuoppa
- Savilinssi
- Peltomullan sekainen maa (auranjälki)

- Kvartsi-iskoksen löytökohta
- Napin löytökohta
- Hiili
- Korkeuskäyrä

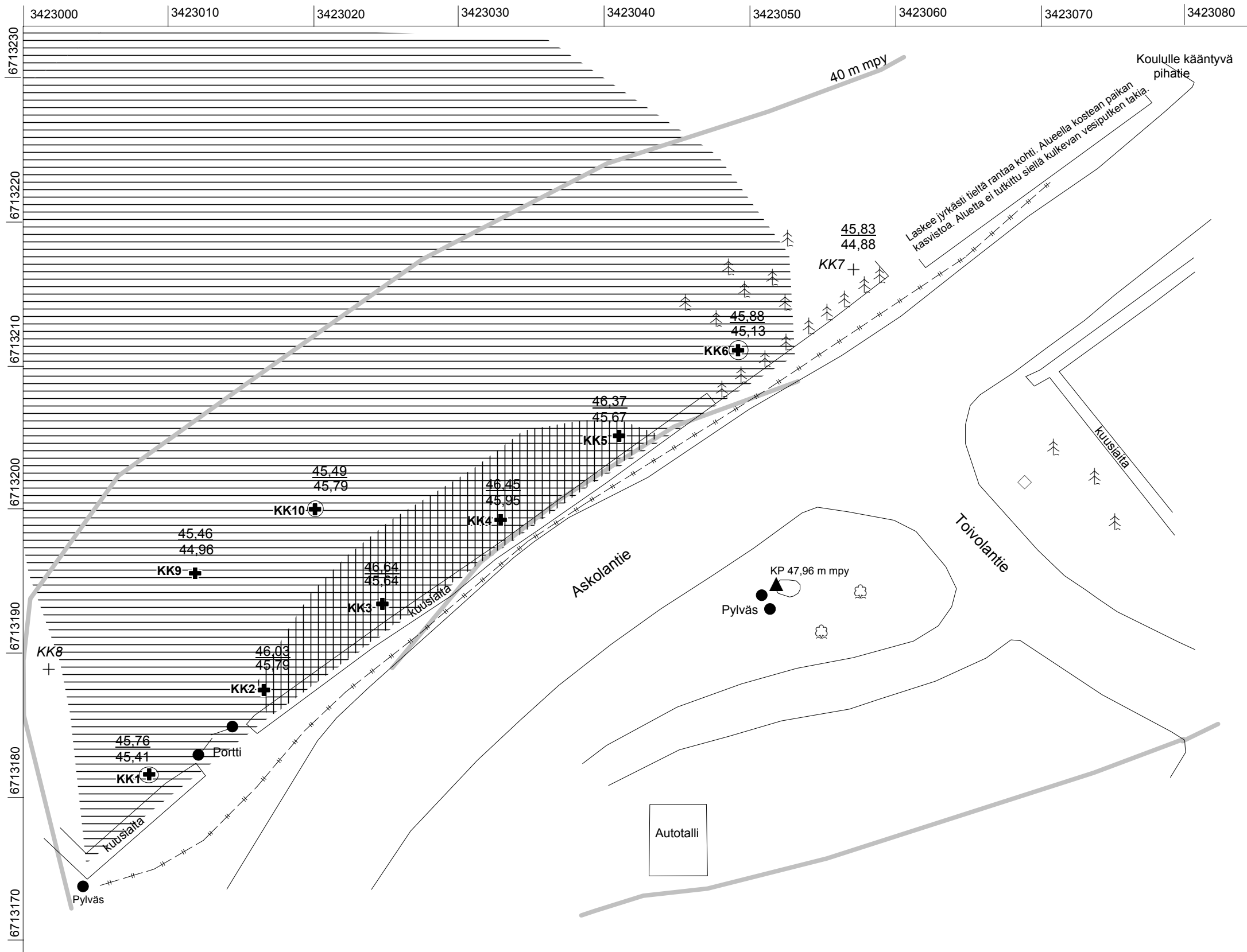
 1:50
(2 m)

3422960

3422965

6712930

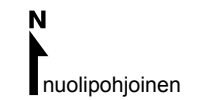
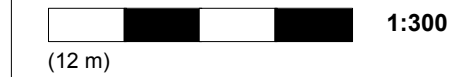

Askola Siltapelto Siltapellonhaka 18010023
Kreetta Lesell 2011
 Kartta 5: Yleiskartta
 Piirtänyt & digitoitunut: Ulla Moilanen

- KK3+** Löydöllinen koekuoppa
- KK8+** Löydötön koekuoppa
- ⊕ Koekuoppa, jonka kohdalle jätetty paalu
- ◇ Toivolan kivipaasi
- ⬡ Raja- tai muistomerkki
- ▲ Korkeuskiintopiste rajamerkin alaosassa
- 🌲 Kuusimetsä ja vanhoja kuusia
- - - - - Maanalainen kaapeli
- Korkeuskäyrä
- ▨ Muinaisjäännöksen arvioitu laajuus
- ▩ Muinaisjäännöksen arvioitu keskusalue

Koekuopparivistö suunnassa 60 gon.

KK6: 6713211/3423050
 KK10: 6713200/3423020

Liite 1

nro	syvyys	löytöjä	koko	turve	multa	huuht.	mullansek.	likamaa	rikast.	puhdas	huomioita
1	10/35	on	1x1 m/25x25 cm	2	15	ei			15	3	Löydöt rikastumiskerroksessa
2	24	on	1x1 m	2	2 savea	rippeitä?	10	10?			Lopetettiin löytökerrokseen
3	15/104	on	1x1 m/25x25 cm	3		rippeitä?	0-20	76		20	
4	40/50	on	1x1 m/25x25 cm	3		ei	22		20	5	
5	60-70	on	25x25 cm	2		ei	20 höttö		45	5	Rikast.kerroksessa nokea ja puhdasta. Kaksoismaannos?
6	75	on	25x25 cm	2	23 modern. tavaraa	ei			40	10	Rikastumiskerroksessa maatunut juuri.
7	95	ei	25x25 cm		45 modern. tavaraa					20	Siirretty ojan takia.
8	55	ei	25x25 cm	2	20				28	5	Rikastumiskerroksessa maatunut juuri.
9	45-50	on	25x25 cm	2			20-25		20	2	
10	65-70	on	25x25 cm		20-30 höttöä				20-25	15	